

علوم ششم دبستان

مبحث : سالم بمانیم

دبیر : ریحانه امینی

گروه آموزشی عصر

www.my-dars.ir

از فردی به فرد دیگر :

به هر مشکل یا اختلالی که نظم فعالیت طبیعی بدن را بر هم بزند بیماری گفته می شود. بیماری ها به دو صورت واگیر و غیرواگیر وجود دارند.

مای درس

گروه آموزشی عصر

www.my-dars.ir

عامل بیماری سالک

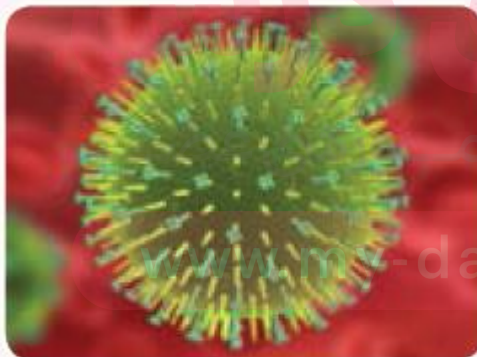

بیماری های واگیر :

بیماری هایی که می توانند از فردی به فرد دیگر منتقل شوند، بیماری های واگیر نامیده می شوند. عامل بیماری های واگیر جاندارانی به نام میکروب هستند.

باکتری سل

ویروس آنفلوآنزا

گروه آ

-dars.ir

نکته :

میکروب ها می توانند از طریق هوا، تماس، غذای آلوده، زخم، جانوران و حشرات از فرد بیمار به فرد سالم انتقال یابند.

مای درس

گروه آموزشی عصر

www.my-dars.ir

مای درس

گروه آموزشی عصر

www.my-dars.ir

میکروب ها عبارتند از :

باکتری ها، قارچ ها، ویروس ها، آغازیان جانورمانند.

از هر کدام مثال می زنیم :

باکتری ها :

فراوان ترین جانداران روی زمین اند، بر اساس شکل به سه دسته تقسیم می شوند : کروی، میله ای و خمیده (فنری).
گروه اندکی از باکتری ها غذاسازی می کنند و بیش تر آن ها روی اجساد جانداران یا مواد غذایی زندگی می کنند که آن ها را باکتری های تجزیه کننده می نامند. برخی از باکتری ها در بدن جانداران زندگی می کنند و از بدن آن ها استفاده ی غذایی می برند و آن ها را بیمار می کنند.

www.my-dars.ir

مای درس

گروه آموزشی عصر

www.my-dars.ir

مانند :

وبا ← روده ها

سل ← دستگاه تنفسی

گلو درد چرکی ← گلو

نکته :

بر خلاف تصور ما بیشتر باکتری ها مفیدند و تنها تعداد کمی از آن ها مضر هستند. مانند :
باکتری هایی که در تهیه ی ماست و پنیر استفاده می شوند.
با کتری هایی که با تجزیه ی بقایای بدن جانوران و گیاهان تولید کود و گیاخاک می کنند.

مای درس
مرکز آموزشی تخصصی

www.my-dars.ir

قارچ ها :

گروه بزرگی از جانداران هستند که مانند گیاهان حرکت ندارند. قارچ ها ریشه، ساقه و سبزینه ندارند و قادر به غذاسازی نمی باشند، به دو گروه تک سلولی (مخمرها) و پرسلولی (قارچ های خوراکی و کپک ها) تقسیم می شوند.

گروه آموزشی عصر

www.my-dars.ir

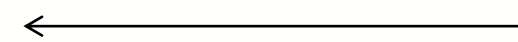

نکته :

اغلب قارچ ها مانند اغلب باکتری ها برای طبیعت مفید هستند و تجزیه کننده طبیعت اند. اما قارچ های بیماری زا هم وجود

دارد. مانند :

کچلی

پوست سر

گروه آموزشی عصر

بیماری های پوستی

پوست

www.my-dars.ir

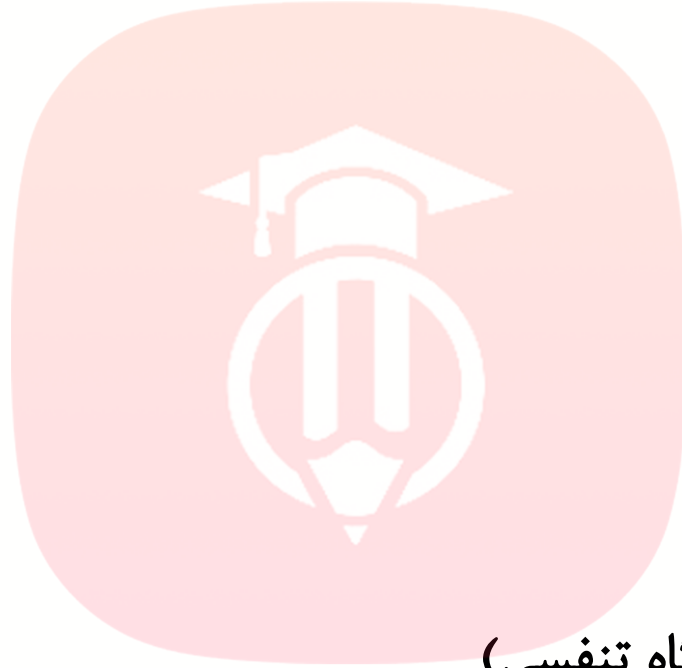

ویروس ها :

ویروس ها از باکتری ها و قارچ ها بسیار کوچکترند. ویروس ها فقط داخل سلول های زنده فعالیت دارند و بیرون از آن آثار زنده بودن از خود نشان نمی دهند. هر نوع ویروس فقط داخل سلول های معینی از بدن گیاه یا جانور زندگی و فعالیت می کنند.

گروه آموزشی عصر

www.my-dars.ir

مانند :

آنفولانزا ← شش ها (دستگاه تنفسی)

سرماخوردگی ← سلول های بینی

فلج اطفال ← دستگاه عصبی

گروه آموزشی عصر

www.my-dars.ir

نکته :

سرماخوردگی با آنفولانزا فرق دارد. ویروس سرماخوردگی در سلول های مخاط بینی قرار می گیرند. در حالی که ویروس

آنفولانزا در سلول های شش ساکن می شوند.

مای درس
گروه آموزشی عصر

www.my-dars.ir

ناقل بیماری :

برخی از میکروب ها در بدن جانوران زندگی می کنند. به این جانوران، ناقل بیماری می گویند.
مانند : موش که ناقل بیماری طاعون است و سگ که ناقل بیماری هاری است.

گروه آموزشی عصر

www.my-dars.ir

بیماری هاری :

نوعی بیماری ویروسی است که از طریق بزاق حیوان هار در محل گاز گرفتگی وارد بدن می شود و به سمت اعصاب انتهایی در ماهیچه ها می رود و شروع به تکثیر می کند.

مای درس

گروه آموزشی عصر

www.my-dars.ir

مبارزه با همه ی وجود :

میکروب ها برای بیمار کردن ما باید از دو سد دفاعی بدن عبور کنند.

سد اول : شامل پوست و مخاط (اشک چشم، ترشحات مجرای گوش، اسید معده، بزاق دهان، لخته ی روی زخم)

گروه آموزشی عصر

www.my-dars.ir

نکته :

تنفس از راه بینی بهتر از دهان است. زیرا: بینی موهای ریز و مخاط چسبناکی دارد که در هنگام تنفس، آلودگی هایی مانند گرد و خاک یا سرفه نقش مهمی در خارج کردن این میکروب ها دارد. هم چنین تنفس از راه بینی موجب گرم شدن هوای تنفس می شود.

گروه آموزشی عصر

www.my-dars.ir

سد دوم : اگر میکروب ها از سد اول عبور کنند، با سد دوم دفاعی بدن یعنی گلبول های سفید رو به رو می شوند. بعضی گلبول های سفید به میکروب ها حمله می کنند و آن ها را می خورند به این گلبول های سفید بیگانه خوار نیز می گویند. بعضی گلبول های سفید موادی به نام پادتن ترشح می کنند. پادتن میکروب ها را غیرفعال می کند و گلبول های سفید بیگانه خوار این میکروب های غیرفعال شده را راحت تر می خورند.

مرکز آموزشی عصر

www.my-dars.ir

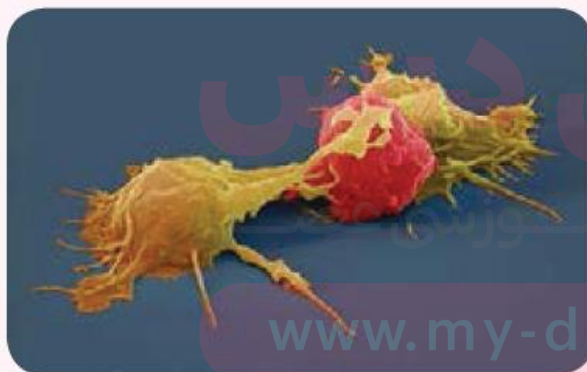
پس گلبول های سفید به دو طریق میکروب ها را از بین می برند :

(۱) بیگانه خواری

(۲) ترشح پادتن

انواع گلبول های سفید

گلبول سفید در حال بیگانه خواری

مای دارس
گروه آموزشی
www.my-dars.ir

وقتی میکروب ها پیروز می شوند :

اگر میکروب ها موفق شوند از سد دفاعی عبور کنند و در قسمت های مختلف بدن ساکن شوند، ما بیمار می شویم. مثلا میکروب سل در شش ها قرار می گیرد و سبب تخریب شش ها می شود. بعضی میکروب ها با ترشح سم به بدن آسیب می رسانند؛ مثلا میکروب گلودرد چرکی که در گلو قرار می گیرد، سمی ترشح می کند که با جریان خون به قلب می رود و به آن آسیب می رساند.

بالا بردن مقاومت بدن :

برای آن که اغلب بیماری ها نتوانند از سد دفاعی بدن به راحتی عبور کنند باید مقاومت بدن را بالا برد. هر چه دستگاه ایمنی بدن سالم تر باشد، مقاومت بدن بهتر است که شامل پوست سالم، مخاط سالم و ... تغذیه ی مناسب، به موقع و متنوع که شامل تمام گروه های مواد غذایی و به میزان کافی باشد.

مصرف کلسیم و پروتئین و آهن و ویتامین ها گروه آموزشی عصر

www.my-dars.ir

ورزش و خواب کافی

تزریق به موقع واکسن ها

واکسن :

میکروب کشته شده یا ضعیف شده ی بیماری است که قبل از ابتلا به بیماری میکروبی به بدن فرد وارد می شود. وقتی واکسن وارد بدن می شود، گلبول های سفید علیه آن پادتن می سازند. هر بیماری واکسن مخصوص خود را دارد. بعضی از واکسن ها فرد را برای همه ی عمر نسبت به آن بیماری مقاوم می کنند، مانند فلج اطفال و سرخک. اما برای مقاومت در برابر بعضی از بیماری ها باید در چند نوبت واکسن دریافت کرد مانند هپاتیت.

در هر صورتی فراموش نکنید که همیشه :

« پیش گیری بهتر از درمان است. »

مای درس

گروه آموزشی عصر

www.my-dars.ir

مای درس

گروه آموزشی عصر

www.my-dars.ir

راه های پیشگیری :

(۱) افزایش مقاومت بدن

(۲) واکسن به موقع

(۳) رعایت بهداشت فردی و اجتماعی و ...

علائم بعضی از بیماری ها :

بوی بد دهان، درد ماهیچه ها، سوزش ادرار، حالت تهوع، سر درد، تب، سرفه، ضعف بدن و ... از جمله عوامل بعضی از بیماری ها هستند.

مای درس

گروه آموزشی عصر

www.my-dars.ir

اگر پزشک برای بهبود بیماری شما آنتی بیوتیک تجویز کرد، آن را در همان ساعت هایی که دکتر تجویز کرده است و به همان تعداد بخورید. اگر این کار را نکنید به میکروب ها فرصت می دهید تا خود را در برابر آنتی بیوتیک ها مقاوم کنند و در نتیجه دارو نتواند آن ها را از بین ببرد.

مای درس

گروه آموزشی عصر

www.my-dars.ir

بیماری های غیرواگیر :

این بیماری ها در اثر میکروب ها به وجود نمی آیند. این بیماری ها به سبب اختلال در کار دستگاه های بدن ایجاد می شوند. نوع تغذیه در ایجاد بعضی از بیماری های غیرواگیر نقش دارد.

مثلا در صورتی که به اندازه ی لازم غذاهای کلسیم دار مصرف نکنید ممکن است استخوان هایتان نرم بمانند و با کمترین ضربه شکسته شوند و یا افرادی افرادی که غذاهای پرنمک و سرخ شده با روغن فراوان می خورند در معرض خطر

www.my-dars.ir

بیماری فشارخون قرار دارند.

بعضی از بیماری های غیر میکروبی عبارتند از : دیابت، سنگ کلیه، پوکی استخوان، فشارخون و ...

نکته :

یکی از عوامل بیماری های غیرواگیر تغذیه است. از جمله عوامل دیگر دخیل در آن می توان به موارد زیر اشاره کرد :
وراثت، تصادف و حوادث، رفتارهای نامناسب حرکتی، عدم ورزش و خواب کافی، فشارهای روحی و روانی و ...

گروه آموزشی عصر

www.my-dars.ir

رفتارهای سالم :

عوامل متعددی ما را بیمار می کنند. اما این رفتارهای ما هستند که در حفظ سلامتی و یا از دست دادن سلامتی نقش زیادی دارند. ما می توانیم با انجام بعضی از رفتارها به سلامت خود کمک کنیم. مانند :

مسواک زدن، خوردن غذاهای کلسیم دار و پروتئین دار، درست نشستن و درست راه رفتن، انجام حرکات ورزشی صحیح، تغذیه ی کافی و مناسب، رفتارهای درست اجتماعی، نظافت عمومی، پرهیز از بازی ها و شوخی های خطرناک، کنترل حشرات و جانوران ناقل، دفع صحیح زباله ها و ...

سوالات :

۱) کدام یک از بیماری های زیر توسط نوعی حیوان جونده منتقل می شود؟

- ۱) طاعون ۲) سالک ۳) هاری ۴) آنفولانزا

گروه آموزشی عصر

www.my-dars.ir

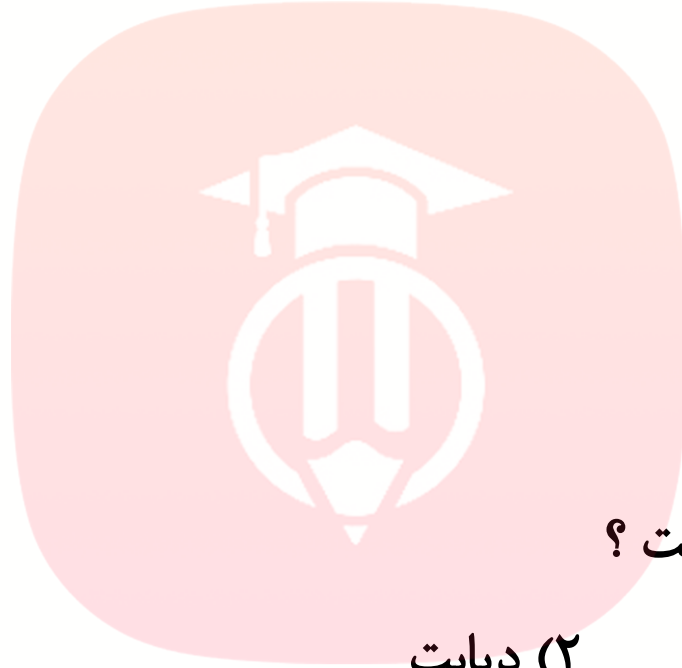
(۲) پزشکان برای بالا بردن مقاومت بدن در برابر برخی از بیماری ها واکسن استفاده می کنند. واکسن ...
(۱) حاوی گلبول های سفید بیگانه خوار است.

(۲) گلبول های سفید بدن را وادار به ترشح پادتن می کند.
(۳) دارای موادی به نام پادتن است.

(۴) شامل گلبول های سفید تولید کننده ی پادتن می باشد.

گروه آموزشی عصر

www.my-dars.ir

۳) کدام یک از بیماری های زیر واگیردار نیست؟

۱) سرماخوردگی

۳) وبا

۲) دیابت

۴) طاعون

مای درس

گروه آموزشی عصر

www.my-dars.ir

۴) در خصوص بیماری غیرواگیر کدام جمله درست نیست؟

۱) این بیماری در اثر میکروب ها به وجود می آید.

۲) نوع تغذیه در این بیماری موثر است.

۳) این بیماری به سبب اختلال در کار دستگاه های بدن به وجود می آید.

۴) رفتار ما در ایجاد بیماری نقش دارد.

مای درس

گروه آموزشی هنر

www.my-dars.ir

۵) کدام واکسن فرد را برای همه عمر نسبت به آن بیماری مقاوم می کند؟

۲) آنفولانزا

۱) هاری

۴) سرخک

۳) کزاز

مای درس

گروه آموزشی عصر

www.my-dars.ir

مای درس

گروه آموزشی عصر

www.my-dars.ir

